

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

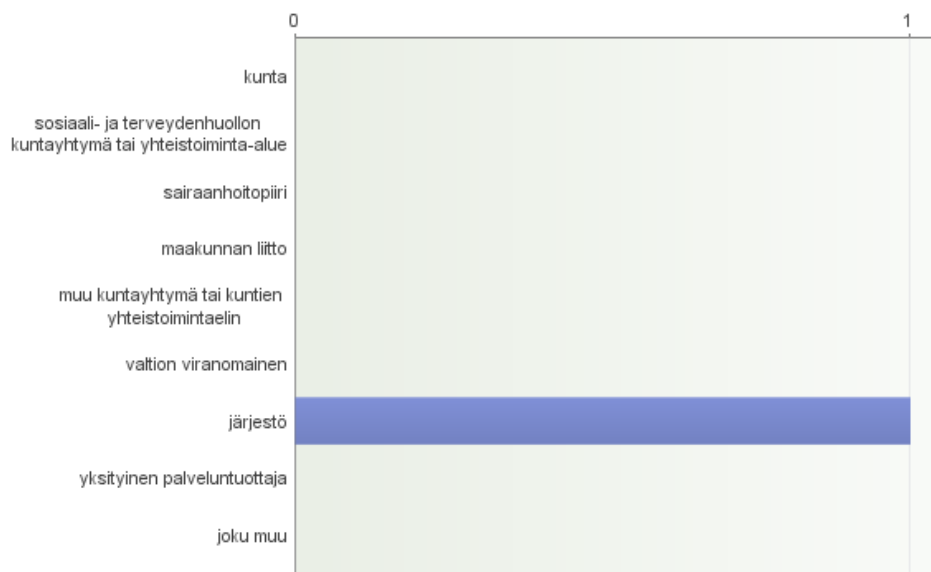
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Psoriasisliitto - Psoriasisförbundet ry	Hanna Karhunen	hanna.karhunen@psori.fi, 040 455 9072		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

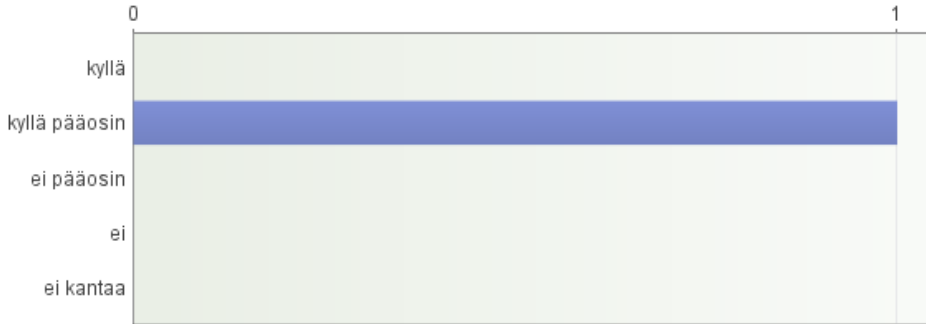
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen puiteissa väestön terveys- ja hyvinvointieroja on ainakin periaatteessa mahdollista kaventaa ja palvelujen saatavuutta parantaa. Lain toimeenpanoon käytännössä liittyy kuitenkin useita keskeisiä tekijöitä, joiden on Psoriasisliiton mielestä onnistuttava, jotta sillä olisi toivotut vaikutukset. Näitä keskeisiä tekijöitä ovat muun muassa oikea-aikainen palveluohjaus, toimiva integraatio ja sujuva tietojen siirtyminen eri palveluntuottajien välillä.

Pitkäaikaissairailta, kuten psoriasista sairastavilla, on perustervettä väestöä suurempi tarve erilaisille sosiaali- ja terveystalvuuille. Psoriasista sairastavilla on monimuotoisen, koko kehoa koskettavan perussairautensa lisäksi riski useisiin liitännäissairauksiin, ja näistä syistä oikea-aikainen palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelman teko on heille erityisen tärkeää. Sairastavan palvelukokonaisuuden tulee olla sujuva. Integraation tulee toimia ja tiedon siirtyä eri tuottajien välillä sujuvasti. Jos näin ei käytännössä tapahdu, on psoriasista sairastavilla riski jäädä järjestelmän väliinpuotoajiksi, jolloin väestön terveyserot lähinnä kasvaisivat. Valinnanvapauden mahdollisuuksien käyttöön tarvitaan runsaasti ohjausta ja neuvontaa sekä laatu-tietoa eri tuottajien palveluista. Pitkäaikaissairaus vie usein sairastavan voimavaroja ja aikaa, jolloin perustellun valinnan tekemisen tulisi olla riittävän yksinkertaista ja selkeää.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos periaatteessa edistää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia valinnanvapauden kautta. Käytännön toimeenpano ja toteutus kuitenkin määrittelee jälleen lain lopputulemaa. Sote-keskuksen, hammashoidon yksikön ja asiakassetelillä annettavan palvelun tuottajan valinnan tueksi tulisi olla helposti saatavissa tietoa palveluiden sisällöstä ja laadusta. Ilman tietoa useimpien asiakkaiden on hyvin vaikea tehdä perusteltua valintaa, mikä asettaa asiakkaat eriarvoiseen asemaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmässä. Valinnanvapauden tarkoituksenmukainen käyttö edellyttää, että tietoa palveluntuottajista on saatavilla kattavasti ja helposti. Asiakkaan tulevat vaikutusmahdollisuudet riippuvat vahvasti myös siitä, missä hän asuu ja millaiset markkinat asuinalueelle tai kotimaakuntaan syntyvät.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos antaa asiakkaalle mahdollisuuden hakeutua omaan tilanteeseen sopivaan palveluun, mutta jotta asiakas pystyisi todellisuudessa hyödyntämään näitä mahdollisuuksia, tarjolla tulee olla runsaasti tietoa eri palveluntuottajista. Psoriasista sairastavien ja muiden pitkäaikaissairaiden tulee saada palveluohjausta ajoissa ja riittävästi. Tämä mahdollistaa asiakkaan hakeutumisen hänen tilanteeseensa sopivaan palveluun. Ilman palveluohjausta on mahdollista, että pitkäaikaissairautta sairastava ei tiedä, millaisia palveluita hänen olisi sairautensa vuoksi kulloinkin tärkeä saada, tai millaisia palveluita ylipäätään on tarjolla.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotetun valinnanvapausmallin myötä paljon palveluja tarvitsevalle asiakkaalle on mahdollisuus valita useita eri palveluntuottajia esimerkiksi pitkäaikaissairautensa hoitoon. Jotta palveluista muodostuisi sujuva ja asiakkaan kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus, palveluohjauksella on oltava suuri rooli kokonaisuuden hallinnassa.

Asiakassuunnitelmalla on oltava nimetty vastuutaho ja vastuuhenkilö, joka viime kädessä varmistaa asiakassuunnitelman toteutumisen ja koordinoi asiakkaan palvelukokonaisuutta eri tuottajien välillä.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos määrittelee maakunnan liikelaitokselle ja suoran valinnan palveluntuottajille yhteistyövelvoitteen, jonka tarkoituksena on varmistaa integraation toteutuminen. Luonnos kuitenkin jättää maakunnille paljon päätäntävaltaa sen suhteen, miten yhteistyö käytännössä toteutetaan. Psoriasisliitto esittää, että laissa säädettäisiin yhteistyövelvoitteen osalta tarkemmin, miten se tulee toteuttaa. Mielestämme nykyinen lakiluonnos mahdollistaa pahimmillaan 18 eri integraatiojärjestelmää, mikä heikentää kansalaisten yhdenvertaista kohtelua ja oikeutta sujuviin palvelukokonaisuuksiin.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 1 Säännökset velvoittavat maakuntia omaan palvelutuotantoon palveluiden saatavuuden varmistamiseksi. Mielestämme laissa tulisi linjata tarkemmin maakunnan palveluiden sijoittamisesta sen alueella, esimerkiksi niin, että maakunnilla olisi velvoite sijoittaa sosiaali- ja terveyspalveluja tarpeen mukaan erillisiin tai liikkuviin yksiköihin. Tämä edistäisi palvelujen saatavuutta syrjäseuduilla, jos niihin ei synny luonnollisesti markkinoita ja palvelutarjontaa.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeää siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

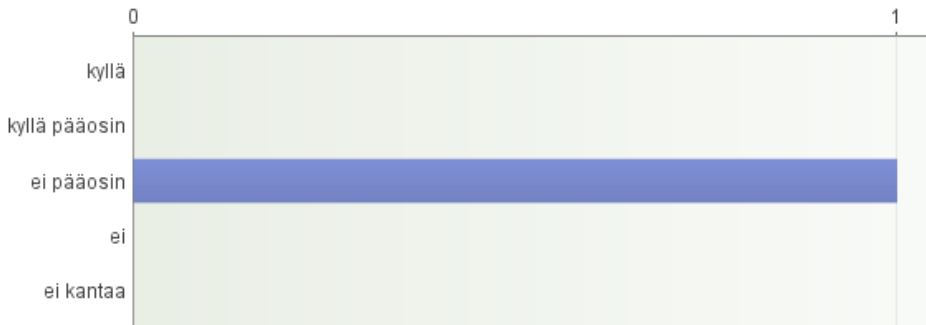

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 37 § on mielestämme sosiaalihuollon palveluiden osalta liian epäselvä ja jättää maakunnille liikaa tulkintavaraa, mikä voi haitata kansalaisten yhdenvertaisuutta. Olemme avanneet näkökantojamme tarkemmin kysymyksessä 5.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

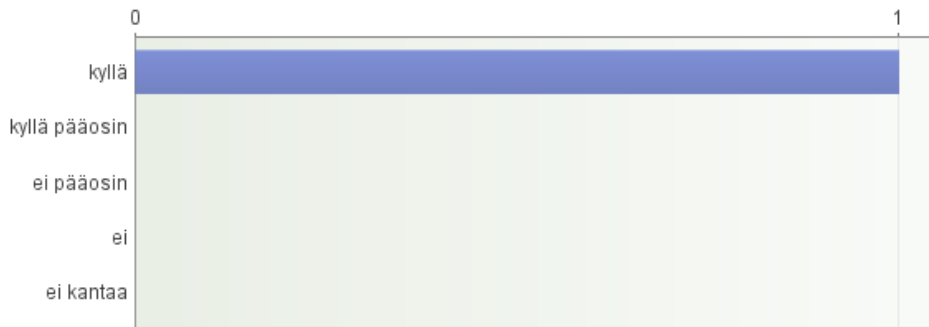

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

Lakiluonnokseen on mielestämme jätetty liian suuri päätäntävalta maakunnille sen suhteen, missä palveluissa ne ottavat asiakassetelin käyttöön. Jos maakunta haluaa käyttää asiakasseteliä myös muissa kuin 1-11 momenteissa listatuissa palveluissa, sosiaali- ja terveysministeriön tulisi arvioida asiakassetelin käyttöönoton tarkoituksenmukaisuus, hyödyt ja haitat, ja tehdä niiden perusteella päätös käyttöönotosta.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

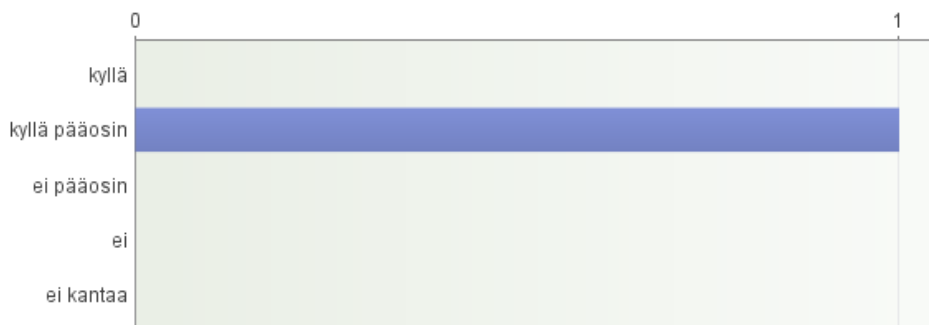
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnokseen on mielestämme jätetty liian suuri päätäntävalta maakunnille sen suhteen, missä palveluissa ne ottavat asiakassetelin käyttöön. Jos maakunta haluaa käyttää asiakasseteliä myös muissa kuin 1-11 momenteissa listatuissa palveluissa, sosiaali- ja terveysministeriön tulisi arvioida asiakassetelin käyttöönoton tarkoituksenmukaisuus, hyödyt ja haitat, ja tehdä niiden perusteella päätös käyttöönotosta. Tällaista menettelyä mielestämme tarvitaan, jotta erikoissairaanhoidon laatu ei vaaraannu.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

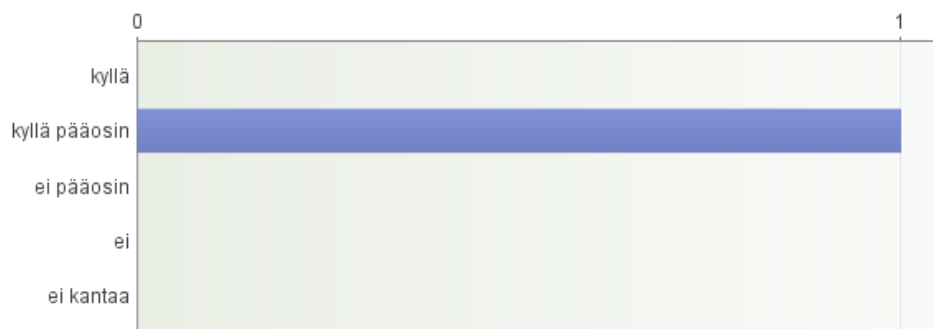
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakasetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

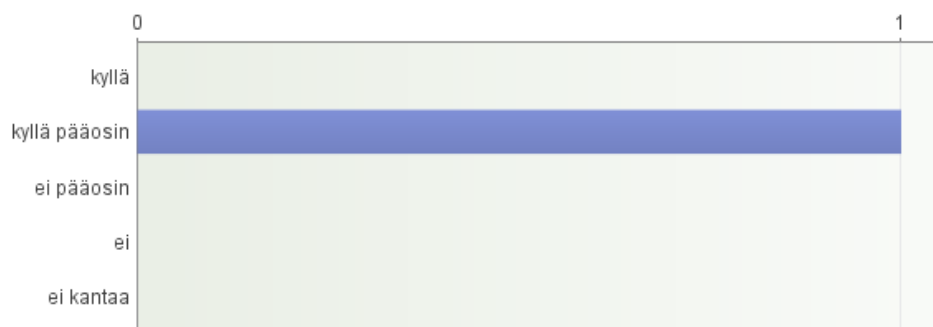

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

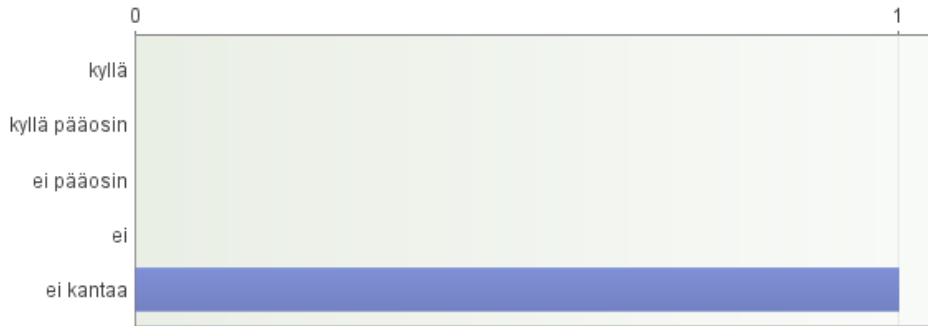
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mielestämme säännöksiä tulisi täsmentää siltä osin, että asiakkaalle tehtävällä asiakassuunnitelmalla tulee olla yksi nimetty vastuhenkilö, jonka tehtäväkuva on kirjattu lakiin.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämismenettelyjen toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

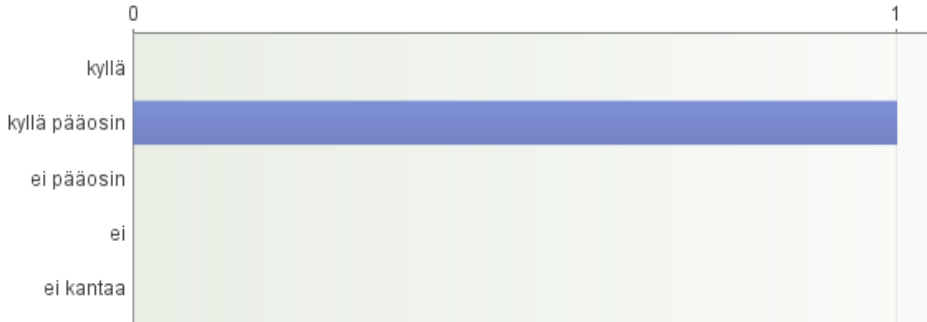

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

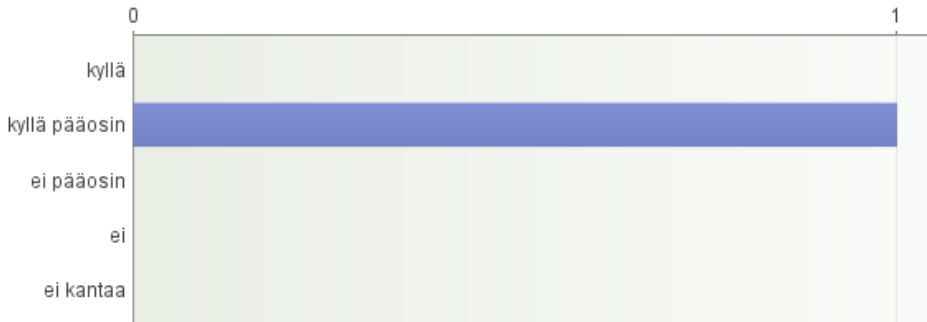

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista. 16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos kiinteän korvauksen suuruus määritellään yksilöllisesti jokaisen asiakkaan kohdalla tarvetekijöitä käyttäen, se tulee määritellä laissa vielä nykyistä yksiselitteisemmin. Jos taas kiinteä korvaus on kaikkien maakunnan asukkaiden kohdalla sama, se lisää riskiä suoran valinnan palveluntuottajien "kermankuorintaan". Psoriasisliitto pitää tärkeänä, että pitkäaikaissairailta on yhdenvertaiset mahdollisuudet saada hoitoa ja käyttää valinnanvapauttaan.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

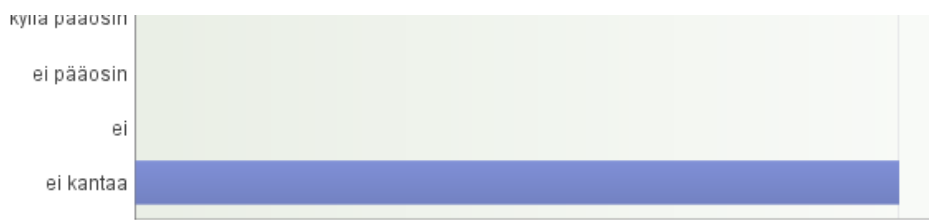
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

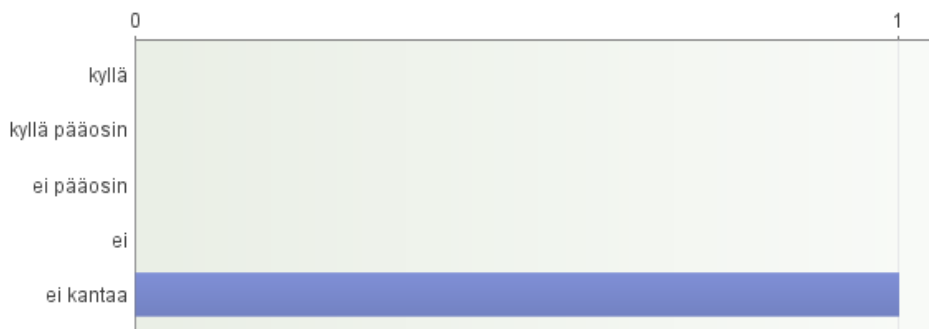

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

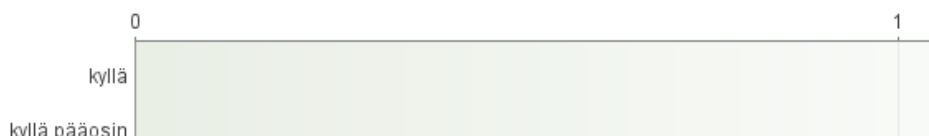

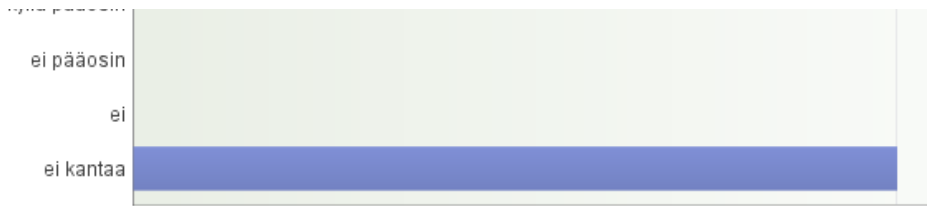
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

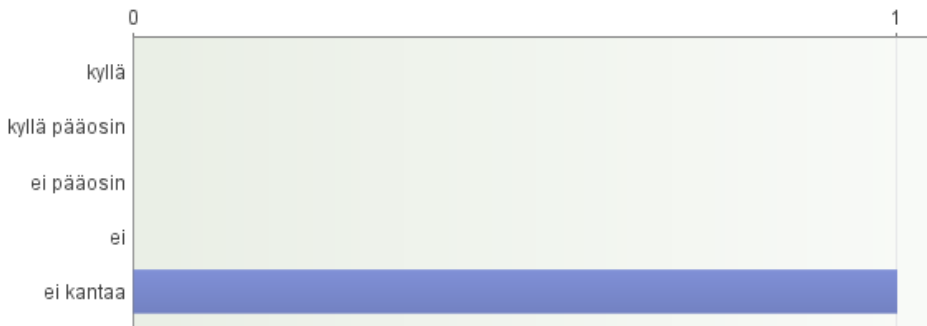

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus lisää tarvetta Psoriasisliiton antamalle ohjaukselle ja neuvonnalle.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.